

PROMĚNA ZÁSTAVBY

Pro obce Broumovska jsou typické dominantní kostely od stavitelů Kryštofa Dientzenhofera a jeho syna Kiliána Ignáce. Křinice žádný vlastní kostel nemají, věřící v obci docházeli do Broumova, do dřevěného kostela Panny Marie a do farního kostela sv. Petra a Pavla naproti gymnáziu. Mohou se však pochlubit druhou ikonickou skupinou staveb Broumovska – statky. Velká sedlácká stavení na Broumovsku vznikala v druhé polovině 19. století, v době dobré ekonomické situace. Z důvodu protipožárních nařízení byly původně dřevěné stavby nahrazovány zděnými klasicistními statky. Pro tento unikátní typ statku jsou charakteristické bohatě zdobené štíty, ve kterých je možné spatřit reliéfy svatých či antických sloupů, případně i pamětní desky připomínající stavbu statku. Statky většinou tvořili čtyři budovy obdélníkového půdorysu uspořádané kolem uzavřeného dvora, což se do současnosti ne vždy dochovalo.

Starost a údržba těchto velkých stavení byla pro nové osídlenec obce velkou výzvou. Některá stavení se dařilo udržovat, jiná zela prázdnotou a v průběhu času se začala rozpadat. V důsledku toho byla některá stavení postupně rozebírána na stavební materiál, jiná zcela podlehla příležitostným požárům. Toto chátrání byl celostátní problém, který se rozhodla vláda řešit na počátku 60. let, kdy se rozjely do pohraničí vojenské brigády za účelem demolic těchto objektů. Stavební materiál, který se dal ještě použít, byl částečně přenechán místnímu JZD, zbytek se odvážel na Slovensko.

Zbouráno	Vyhořelo	Neobydleno	Neobyvatelných
66	4	22	21

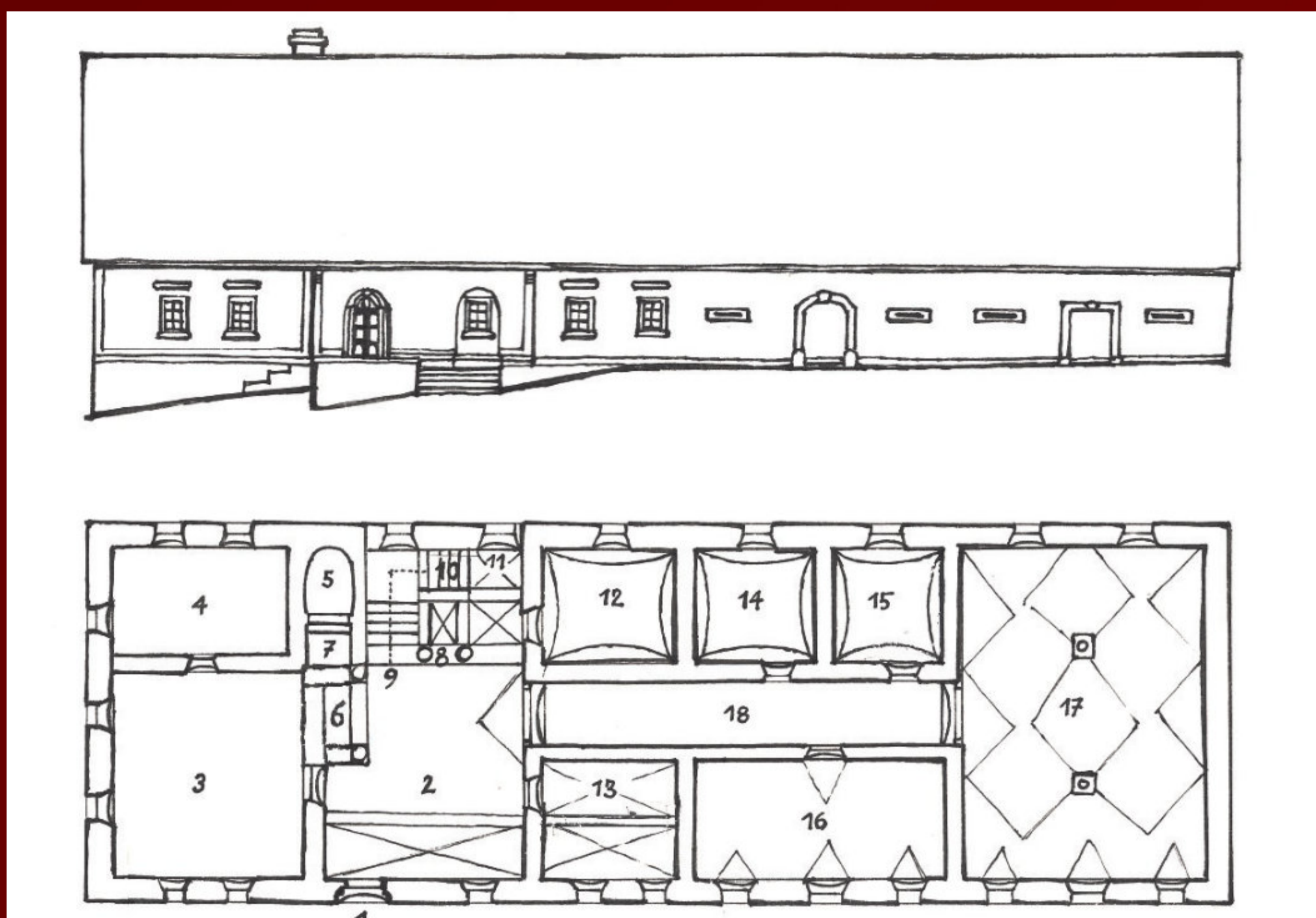
STAV BOURÁNÍ DOMŮ PODLE POČTU ČÍSEL POPISNÝCH K ROKU 1964. V DALŠÍCH LETECH BYLO PODLE KRONIKY ZBOURÁNO MINIMÁLNĚ DALŠÍCH 72 STAVEB, SPOUSTY Z NICH PODLEHLY POŽÁRŮM, KTERÉ BYLY ZAPŘÍČINĚNY BLESKEM OD ČÁSTÝCH BOUREK.

„POTŘEBOVALO TO POŘÁD NĚJAKOU PRÁCI.“

VĚRA A MIROSLAV MARELOVI

Některé zachované statky byly rozděleny na více obyvatelných objektů, což se pro osídlenecké rodiny jevílo snáze udržitelné. Ukázkovým případem je statek s původním číslem popisným 106. Z objektu tvořeného původně čtyřmi budovami se zachovaly tři – hlavní obyvatelná budova s chlévy, obyvatelný výměnek a velká stodola. Miroslav a Věra Marelovi se v roce 1977 rozhodli právě hlavní budovu zakoupit, opravit a trávit zde s rodinou volný čas.

Z téměř chátrajících budov se podařilo svépomocí udělat opět krásný dům, který zapadal do rázu křinické obce. I přesto, že jsou byly některé statky v padesátých letech památkově chráněny nedocházelo zde do roku 1989 k hlubšímu dohledu. Dnes jsou Křinice chráněny jako památková rezervace, jako jediná obec na Broumovsku v celém svém obvodu.

PŘÍKLAD SCHÉMATU STATKU BROUMOVSKÉHO TYPU

1 – HLAVNÍ VSTUP	9 – SCHODY DO PODKROVÍ
2 – SÍŇ	10 – SCHODY DO SKLEPA
3 – SVĚTNICE	11 – PRŮCHOD DO ZAHRADY
4 – SVĚTNÍČKA	12 – SPIŽNÍ KOMORA
5 – PEC NA CHLEBA	13, 14, 15 – DALŠÍ KOMORY
6 – OBSLUHA KAMEN	16 – STÁJE PRO KONĚ
7 – KUCHYNĚ	17 – CHLÉV PRO HOVĚZÍ DOBYTEK
8 – ARKÁDOVÝ MOTIV SE SLOUPY	18 – CHODBA KE CHLÉVŮM

STATEK ČP. 106 VYFOCENÝ PŘI OPRAVĚ FASÁDY V ROCE 1978, PO OPRAVĚ FASÁDY V ROCE 1980 A V SOUČASNÉ PODOBĚ V ROCE 2023